Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 13 maja 2015 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości — Współpraca sądowa w sprawach cywilnych — Rozporządzenie (WE) nr 44/2001 — Zakres stosowania — Sądownictwo polubowne — Wyłączenie — Uznawanie i wykonywanie zagranicznych orzeczeń arbitrażowych — Nakaz wydany przez sąd polubowny znajdujący się w państwie członkowskim — Nakaz mający na celu powstrzymanie wszczęcia lub dalszego prowadzenia postępowania przed sądem innego państwa członkowskiego — Kompetencje sądów państwa członkowskiego do odmowy uznania orzeczenia arbitrażowego — Konwencja nowojorska

W sprawie C-536/13

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litwa) postanowieniem z dnia 10 października 2013 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 14 października 2013 r., w postępowaniu:

„Gazprom” OAO

przy udziale:

Lietuvos Respublika,

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: V. Skouris, prezes, K. Lenaerts, wiceprezes, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, L. Bay Larsen, A. Ó Caoimh i J.C. Bonichot, prezesi izb, E. Levits, M. Safjan (sprawozdawca), M. Berger, A. Prechal, E. Jarašiūnas i C.G. Fernlund, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Wathelet,

sekretarz: M. Aleksejev, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 30 września 2014 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu „Gazprom” OAO przez R. Audzevičiusa, advokatas,

— w imieniu rządu litewskiego przez A.A. Petravičienė, A. Svinkūnaitė oraz D. Kriaučiūnasa, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez V. Bernatonisa oraz A. Šekštela, advokatai,

* Język postępowania: litewski.

— w imieniu rządu niemieckiego przez T. Henzego oraz J. Kemper, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu hiszpańskiego przez A. Rubia Gonzáleza, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu rządu francuskiego przez F.X. Bréchota, G. de Bergues'a oraz D. Colasa, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu austriackiego przez C. Pesendorfer, działającą w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa przez M. Holta, działającego w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez B. Kennelly'ego, barrister,

— w imieniu Konfederacji Szwajcarskiej przez M. Jametti, M. Schölla oraz D. Klingelego, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez A.M. Rouchaud-Joët oraz A. Steiblytė, działające w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 4 grudnia 2014 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2001, L 12, s. 1).

2 Niniejszy wniosek został złożony w związku ze skargą wniesioną przez spółkę „Gazprom" OAO z siedzibą w Moskwie (Rosja) (zwaną dalej „Gazpromem") na odmowę uznania i wykonania na Litwie orzeczenia arbitrażowego wydanego w dniu 31 lipca 2012 r.

Ramy prawne

Prawo Unii

3 Rozporządzenie nr 44/2001 zostało uchylone rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. L 351, s. 1), które stosuje się od dnia 10 stycznia 2015 r. Rozporządzenie nr 44/2001 znajduje jednak nadal zastosowanie w okolicznościach takich jak te będące przedmiotem postępowania głównego.

4 Z motywu 2 rozporządzenia nr 44/2001 wynikało, że jego celem jest ustanowienie – w interesie należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego – „przepisów celem ujednolicenia [umożliwiających ujednolicenie] przepisów o jurysdykcji w sprawach cywilnych i handlowych oraz uproszczenia [uproszczenie] formalności ze względu na szybkie i nieskomplikowane uznawanie i wykonywanie orzeczeń z państw członkowskich związanych niniejszym rozporządzeniem".

5 Motywy 7 i 11 wspomnianego rozporządzenia stanowiły:

„(7) Przedmiotowy zakres zastosowania niniejszego rozporządzenia powinien rozciągać się, pominąwszy kilka dokładnie określonych dziedzin prawa, na zasadniczą część prawa cywilnego i handlowego.

[…]

(11) Przepisy o jurysdykcji powinny być w wysokim stopniu przewidywalne i powinny zależeć zasadniczo od miejsca zamieszkania pozwanego, a tak ustalona jurysdykcja powinna mieć miejsce zawsze, z wyjątkiem kilku dokładnie określonych przypadków, w których ze względu na przedmiot sporu lub umowę stron uzasadnione jest inne kryterium powiązania […]”.

6 Artykuł 1 ust. 1 i art. 1 ust. 2 lit. d) tego rozporządzenia, znajdujące się w rozdziale I, zatytułowanym „Zakres”, brzmiały następująco:

„1. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie w sprawach cywilnych i handlowych, niezależnie od rodzaju sądu. Nie obejmuje ono w szczególności spraw podatkowych, celnych i administracyjnych.

2. Niniejszego rozporządzenia nie stosuje się do:

[…]

d) sądownictwa polubownego”.

7 Artykuł 71 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001 przewidywał:

„Niniejsze rozporządzenie nie narusza konwencji, których państwa członkowskie są stronami i które w sprawach szczególnych regulują jurysdykcję, uznawanie lub wykonywanie orzeczeń”.

Prawo litewskie

8 Rozdział X część II drugiej księgi kodeksu cywilnego jest zatytułowany „Przepisy odnoszące się do dochodzenia w sprawie działań osoby prawnej” i obejmuje art. 2.124–2.131.

9 Artykuł 2.124 kodeksu cywilnego, zatytułowany „Przedmiot dochodzenia w sprawie działań osoby prawnej”, stanowi:

„Osoby wymienione w art. 2.125 […] mają prawo zwrócić się do sądu o wyznaczenie biegłych, którzy zbadają, czy osoba prawna, jej organy zarządzające lub ich członkowie działali w należyty sposób, a w razie ustalenia, że podejmowane działania były niewłaściwe, o zastosowanie środków określonych w art. 2.131 […]”.

10 Na mocy art. 2.125 ust. 1 pkt 1 tego kodeksu wniosek taki może złożyć jeden lub kilku wspólników posiadających przynajmniej 1/10 udziałów albo akcji osoby prawnej.

11 Środki przewidziane w art. 2.131 tego kodeksu obejmują w szczególności uchylenie decyzji wydanych przez organy zarządzające osoby prawnej, wyłączenie lub czasowe zawieszenie mandatów członków jej organów i możliwość zobowiązania osoby prawnej do podjęcia określonych działań bądź powstrzymania się od nich.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

12 Z postanowienia odsyłającego i z akt sprawy, którymi dysponuje Trybunał, wynika, że w czasie zaistnienia rozpatrywanych w postępowaniu głównym okoliczności faktycznych głównymi akcjonariuszami spółki „Lietuvos dujos" AB (zwanej dalej „Lietuvos dujos") byli spółka prawa niemieckiego E.ON Ruhrgas International GmbH posiadająca 38,91% kapitału zakładowego, Gazprom posiadający 37,1% kapitału oraz państwo litewskie posiadające 17,7%.

13 W dniu 24 marca 2004 r. Gazprom zawarł umowę akcjonariuszy (zwaną dalej „umową akcjonariuszy") z E.ON Ruhrgas International GmbH i State Property Fund (funduszem skarbu państwa) działającym w imieniu Lietuvos Respublika, w którego prawa wstąpiło następnie Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (ministerstwo energetyki Republiki Litewskiej, zwane dalej „ministerstwem"). Umowa ta zawierała w pkt 7.14 klauzulę arbitrażową, zgodnie z którą „wszelkie spory, nieporozumienia i sprzeciwy związane z niniejszą umową, a także kwestie jej naruszenia, ważności, wejścia w życie lub rozwiązania są ostatecznie rozstrzygane w drodze arbitrażu".

14 W dniu 25 marca 2011 r. Lietuvos Respublika, reprezentowana przez ministerstwo, wytoczyła powództwo przed Vilniaus apygardos teismas (sądem okręgowym w Wilnie) zmierzające do wszczęcia dochodzenia w sprawie działań osoby prawnej.

15 Powództwo to było skierowane przeciwko spółce Lietuvos dujos oraz jej dyrektorowi generalnemu V. Valentukevičiusowi, a także przeciwko W. Gołubiewowi i K. Selezniewowi, obywatelom rosyjskim, którzy zostali mianowani przez Gazprom na członków organu zarządzającego spółką Lietuvos dujos. W ramach omawianego powództwa ministerstwo zażądało również – w wypadku gdyby w wyniku wspomnianego dochodzenia ustalono, że działania tej spółki lub wskazanych osób były niewłaściwe – zastosowania pewnych środków zaradczych, o których mowa w art. 2.131 kodeksu cywilnego.

16 Uznając, że powództwo narusza przewidzianą w art. 7.14 umowy akcjonariuszy klauzulę arbitrażową, w dniu 29 sierpnia 2011 r. Gazprom złożył do Instytutu Arbitrażowego Izby Gospodarczej w Sztokholmie wniosek o wszczęcie postępowania arbitrażowego przeciwko ministerstwu.

17 Do powołanego przez Instytut Arbitrażowy Izby Gospodarczej w Sztokholmie sądu polubownego Gazprom wniósł w szczególności o nakazanie ministerstwu zakończenia toczącego się przed Vilniaus apygardos teismas postępowania.

18 W wydanym w dniu 31 lipca 2012 r. orzeczeniu (zwanym dalej „orzeczeniem arbitrażowym z dnia 31 lipca 2012 r.") wspomniany sąd polubowny stwierdził częściowe naruszenie klauzuli arbitrażowej zawartej w umowie akcjonariuszy i nakazał ministerstwu w szczególności wycofać lub ograniczyć niektóre żądania, z którymi wystąpiło ono do wspomnianego sądu.

19 Postanowieniem z dnia 3 września 2012 r. Vilniaus apygardos teismas zdecydował o wszczęciu postępowania dotyczącego działań spółki Lietuvos dujos. Stwierdził on również, że wniosek o postępowanie w sprawie działań osoby prawnej należy do jego właściwości i że zgodnie z prawem litewskim nie może on zostać poddany arbitrażowi.

20 Lietuvos dujos oraz V. Valentukevičius, W. Gołubiew i K. Selezniew wnieśli od tego orzeczenia środek odwoławczy do Lietuvos apeliacinis teismas (litewskiego sądu apelacyjnego). Ponadto Gazprom w ramach innego postępowania złożył do tego sądu wniosek o uznanie i wykonanie na Litwie orzeczenia arbitrażowego z dnia 31 lipca 2012 r.

21 Pierwszym postanowieniem z dnia 17 grudnia 2012 r. Lietuvos apeliacinis teismas odrzucił ten ostatni wniosek. Sąd ten stwierdził, że po pierwsze, sąd polubowny, wydając to orzeczenie arbitrażowe, nie mógł orzec w kwestii już podniesionej przed Vilniaus apygardos teismas i przez ten ostatni sąd rozpatrzonej oraz, po drugie, że orzekając w owej kwestii, sąd polubowny naruszył art. V ust. 2 lit. a)

Konwencji o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych, podpisanej w Nowym Jorku w dniu 10 czerwca 1958 r. (*Recueil des traités des Nations unies* [Zbiór traktatów Narodów Zjednoczonych], t. 330, s. 3, zwanej dalej „konwencją nowojorską").

22 Ponadto Lietuvos apeliacinis teismas wskazał, że w orzeczeniu arbitrażowym z dnia 31 lipca 2012 r., o którego uznanie i wykonanie wniesiono, wspomniany sąd polubowny nie tylko ograniczył zdolność ministerstwa do czynności procesowych przed sądem litewskim dotyczących wszczęcia dochodzenia w sprawie działań osoby prawnej, lecz także odmówił temu sądowi krajowemu kompetencji, którą ów dysponuje, do orzekania w przedmiocie swojej właściwości. W ten sposób wspomniany sąd polubowny naruszył suwerenność państwową Republiki Litewskiej, co jest sprzeczne z litewskim i międzynarodowym porządkiem publicznym. Zdaniem Lietuvos apeliacinis teismas odmowę uznania orzeczenia uzasadniał również art. V ust. 2 lit. b) wyżej wskazanej konwencji.

23 Drugim postanowieniem z dnia 21 lutego 2013 r. Lietuvos apeliacinis teismas oddalił środek odwoławczy spółki Lietuvos dujos, a także V. Valentukevičiusa, W. Gołubiewa i K. Selezniewa od orzeczenia Vilniaus apygardos teismas z dnia 3 września 2012 r. o wszczęciu postępowania w sprawie działań spółki Lietuvos dujos. Potwierdził on także jurysdykcję sądów litewskich do orzekania w tej sprawie.

24 Oba postanowienia Lietuvos apeliacinis teismas z dnia 17 grudnia 2012 r. oraz 21 lutego 2013 r. zostały zaskarżone skargami kasacyjnymi wniesionymi do Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (sądu najwyższego Litwy). Postanowieniem z dnia 20 listopada 2013 r. sąd ten zdecydował o zawieszeniu postępowania w sprawie skargi kasacyjnej złożonej na to drugie postanowienie do czasu rozpatrzenia skargi dotyczącej uznania i wykonania orzeczenia arbitrażowego z dnia 31 lipca 2012 r.

25 Sąd odsyłający zmierza do ustalenia – w świetle istotnego dla tej sprawy orzecznictwa Trybunału oraz art. 71 rozporządzenia nr 44/2001 – czy można odmówić uznania i wykonania omawianego orzeczenia arbitrażowego, które sąd odsyłający kwalifikuje jako „anti-suit injunction", ze względu na to, że po takim uznaniu i wykonaniu korzystanie przez sąd litewski z kompetencji do rozstrzygania w przedmiocie własnej właściwości do rozpoznania wniosku o wszczęcie postępowania dotyczącego działań osoby prawnej będzie ograniczone.

26 W tych okolicznościach Lietuvos Aukščiausiasis Teismas postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy w sytuacji, gdy sąd polubowny wydaje »anti-suit injunction«, a tym samym zakazuje stronie podnoszenia określonych żądań przed sądem państwa członkowskiego, który zgodnie z regułami jurysdykcji ustanowionymi w rozporządzeniu nr 44/2001 jest właściwy do rozpoznania sprawy cywilnej co do istoty, sąd państwa członkowskiego może odmówić uznania takiego orzeczenia sądu polubownego z tego względu, że ogranicza ono prawo tego sądu do samodzielnego ustalenia, czy jest on właściwy do rozpoznania sprawy zgodnie z regułami jurysdykcji ustanowionymi w rozporządzeniu nr 44/2001?

2) W wypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze: czy dotyczy to również sytuacji, w której »anti-suit injunction« wydany przez sąd polubowny nakazuje stronie postępowania ograniczenie jej żądań w sprawie rozpoznawanej w innym państwie członkowskim i sąd tego państwa członkowskiego jest właściwy do rozpoznania tej sprawy zgodnie z regułami jurysdykcji ustanowionymi w rozporządzeniu nr 44/2001?

3) Czy sąd krajowy, zmierzając do zapewnienia przestrzegania zasady pierwszeństwa prawa Unii oraz pełnej skuteczności rozporządzenia nr 44/2001, może odmówić uznania orzeczenia sądu polubownego, jeżeli orzeczenie takie ogranicza prawo sądu krajowego do wydania orzeczenia w przedmiocie swej właściwości i kompetencji w sprawie objętej zakresem zastosowania rozporządzenia nr 44/2001?".

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

27 Poprzez swoje pytania, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający stara się w istocie ustalić, czy rozporządzenie nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że stoi ono na przeszkodzie temu, aby sąd państwa członkowskiego uznał i wykonał orzeczenie arbitrażowe zakazujące stronie występowania z określonymi żądaniami przed sądem tego państwa członkowskiego bądź odmówił jego uznania i wykonania.

28 Należy w pierwszym rzędzie zauważyć, że wspomniane rozporządzenie w swoim art. 1 ust. 2 lit. d) wyłącza ze swego zakresu stosowania sądownictwo polubowne.

29 Przy ustalaniu, czy spór wchodzi w zakres stosowania rozporządzenia nr 44/2001, należy wziąć pod uwagę jedynie przedmiot tego sporu (wyrok Rich, C-190/89, EU:C:1991:319, pkt 26).

30 W odniesieniu do przedmiotu sprawy w postępowaniu głównym należy zaznaczyć, iż z postanowienia odsyłającego wynika, że Lietuvos Aukščiausiasis Teismas rozpatruje skargę kasacyjną na postanowienie Lietuvos apeliacinis teismas odmawiające uznania i wykonania orzeczenia arbitrażowego, kwalifikowanego przez sąd odsyłający jako „anti-suit injunction", w którym sąd polubowny nakazał ministerstwu wycofać lub ograniczyć niektóre żądania, z którymi wystąpiło ono do sądów litewskich. Jednocześnie do sądu odsyłającego została także wniesiona skarga kasacyjna na wydane przez Lietuvos apeliacinis teismas postanowienie utrzymujące w mocy orzeczenie Vilniaus apygardos teismas o wszczęciu postępowania dotyczącego działań Lietuvos dujos, która to skarga zdaniem sądu odsyłającego stanowi sprawę z zakresu prawa cywilnego w rozumieniu art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001.

31 Zdaniem sądu odsyłającego orzeczenie arbitrażowe zakazujące stronie występowania z określonymi żądaniami przed sądem krajowym może stanowić zagrożenie dla skuteczności (effet utile) rozporządzenia nr 44/2001, ponieważ orzeczenie to może ograniczyć korzystanie przez ten sąd z kompetencji do samodzielnego stanowienia w przedmiocie własnej właściwości do rozpatrywania sprawy objętej zakresem stosowania omawianego rozporządzenia.

32 W tym względzie należy przypomnieć, iż Trybunał w swoim wyroku Allianz i Generali Assicurazioni Generali (C-185/07, EU:C:2009:69) orzekł, że orzeczenie wydane przez sąd państwa członkowskiego zabraniające stronie korzystania z innych środków prawnych niż arbitraż oraz dalszego prowadzenia postępowania przed sądem innego państwa członkowskiego właściwym na mocy rozporządzenia nr 44/2001 jest niezgodne z tym rozporządzeniem.

33 Orzeczenie wydane przez sąd państwa członkowskiego zobowiązujące stronę postępowania arbitrażowego do zaprzestania dalszego prowadzenia postępowania przed sądem innego państwa członkowskiego jest bowiem niezgodne z ogólną zasadą wynikającą z orzecznictwa Trybunału, zgodnie z którą każdy sąd sam ustala, na podstawie znajdujących zastosowanie przepisów, czy jest on właściwy do rozstrzygnięcia wniesionego do niego sporu. Należy przypomnieć w tym zakresie, że rozporządzenie nr 44/2001 nie zezwala, poza ograniczeniem do kilku wyjątków, na kontrolę jurysdykcji sądu jednego państwa członkowskiego przez sąd innego państwa członkowskiego. Jurysdykcja ta określona jest bezpośrednio przez reguły ustanowione w omawianym rozporządzeniu, w tym reguły dotyczące zakresu jego stosowania. Sąd jednego państwa członkowskiego nie jest więc w żadnym wypadku w uprzywilejowanej pozycji, aby wypowiadać się w przedmiocie jurysdykcji sądu innego państwa członkowskiego (zob. wyrok Allianz i Generali Assicurazioni Generali, C-185/07, EU:C:2009:69, pkt 29).

34 Trybunał stwierdził w szczególności, że utrudnienie – poprzez taki nakaz – korzystania przez sąd państwa członkowskiego z kompetencji, które rozporządzenie nr 44/2001 przyznaje temu sądowi, podważa zaufanie, które państwa członkowskie pokładają nawzajem w swoich systemach prawnych oraz w organach sądowych, a także może pozbawić skarżącego, który uznaje zapis na sąd polubowny za

nieważny, niewykonalny lub nienadający się do realizacji, dostępu do sądu państwowego, do którego niemniej się on zwrócił (zob. podobnie wyrok Allianz i Generali Assicurazioni Generali, C-185/07, EU:C:2009:69, pkt 30, 31).

35 W niniejszej sprawie jednak sąd odsyłający nie pyta Trybunału o zgodność z rozporządzeniem nr 44/2001 takiego rozstrzygnięcia wydanego przez sąd państwa członkowskiego, lecz o zgodność z tym rozporządzeniem ewentualnego uznania i wykonania przez sąd państwa członkowskiego orzeczenia arbitrażowego, które zawiera nakaz zobowiązujący stronę postępowania arbitrażowego do ograniczenia zakresu żądań przedstawionych w ramach postępowania toczącego się przed sądem tego samego państwa członkowskiego.

36 W tym względzie należy w pierwszym rzędzie przypomnieć, że – jak zostało wskazane w pkt 28 niniejszego wyroku – sądownictwo polubowne nie jest objęte zakresem stosowania rozporządzenia nr 44/2001, ponieważ rozporządzenie to reguluje tylko spory jurysdykcyjne pomiędzy sądami państw członkowskich. Ze względu na to, że sądy polubowne nie stanowią sądów państwowych, w sprawie będącej przedmiotem postępowania głównego taki spór w rozumieniu wspomnianego rozporządzenia nie występuje.

37 Następnie w odniesieniu do zasady wzajemnego zaufania, którą państwa członkowskie wzajemnie przyznają swoim systemom prawnym i organom sądowym, a która to zasada wyrażona jest poprzez harmonizację przepisów dotyczących jurysdykcji w ramach systemu utworzonego przez rozporządzenie nr 44/2001, należy zauważyć, iż w okolicznościach sprawy w postępowaniu głównym, ze względu na fakt, że nakaz został wydany przez sąd polubowny, nie może być mowy o naruszeniu wspomnianej zasady polegającym na ingerencji sądu państwa członkowskiego w jurysdykcję sądu innego państwa członkowskiego.

38 Podobnie w okolicznościach niniejszej sprawy nałożony przez sąd polubowny na stronę zakaz występowania z określonymi żądaniami przed sądem państwa członkowskiego nie pozbawia tej strony ochrony sądowej, o której mowa w pkt 34 niniejszego wyroku, ponieważ w ramach postępowania w sprawie uznania i wykonania takiego orzeczenia arbitrażowego, po pierwsze, strona ta może sprzeciwić się wspomnianemu uznaniu i wykonaniu, a po drugie, sąd rozpatrujący powinien stwierdzić – na podstawie mającego zastosowanie krajowego prawa procesowego oraz prawa międzynarodowego – czy orzeczenie to należy uznać i wykonać, czy też nie.

39 A zatem w omawianej sytuacji ani to orzeczenie arbitrażowe, ani orzeczenie, na mocy którego sąd danego państwa członkowskiego w stosownym wypadku uznaje to orzeczenie, nie mogą mieć wpływu na wzajemne zaufanie między sądami różnych państw członkowskich, na którym to zaufaniu opiera się rozporządzenie nr 44/2001.

40 Wreszcie, w odróżnieniu od orzeczenia będącego przedmiotem sprawy, w której zapadł wyrok Allianz i Generali Assicurazioni Generali (C-185/07, EU:C:2009:69, pkt 20), nieprzestrzeganie orzeczenia arbitrażowego z dnia 31 lipca 2012 r. przez ministerstwo w ramach postępowania dotyczącego wszczęcia postępowania w sprawie działań osoby prawnej nie może prowadzić do nałożenia na niego sankcji przez sąd innego państwa członkowskiego. Wynika z tego, że skutki prawne orzeczenia arbitrażowego takiego jak to będące przedmiotem postępowania głównego różnią się od skutków orzeczenia będącego przedmiotem sporu w sprawie, w której zapadł wyżej wskazany wyrok.

41 W konsekwencji postępowanie w sprawie uznania i wykonania orzeczenia arbitrażowego takiego jak to będące przedmiotem postępowania głównego podlega regułom prawa krajowego oraz prawa międzynarodowego, które znajdują zastosowanie w państwie członkowskim, w którym wnoszono o to uznanie i wykonanie, a nie rozporządzeniu nr 44/2001.

42 W okolicznościach faktycznych w postępowaniu głównym ewentualne ograniczenie kompetencji przysługującej sądowi państwa członkowskiego, przed którym równolegle zawisł spór, do ustalenia własnej właściwości może być zatem jedynie rezultatem uznania i wykonania orzeczenia arbitrażowego takiego jak to będące przedmiotem postępowania głównego przez sąd tego samego państwa członkowskiego na podstawie prawa procesowego tego państwa członkowskiego oraz, w razie potrzeby, w oparciu o konwencję nowojorską regulującą kwestię, która nie jest objęta zakresem stosowania rozporządzenia nr 44/2001.

43 Jeśli zatem konwencja nowojorska reguluje materię wyłączoną z zakresu stosowania rozporządzenia nr 44/2001, konwencja ta nie obejmuje „sprawy szczególnej” w rozumieniu art. 71 ust. 1 tego rozporządzenia. Artykuł 71 wspomnianego rozporządzenia reguluje bowiem jedynie relacje między tym rozporządzeniem a konwencjami dotyczącymi spraw szczególnych, które są objęte zakresem stosowania rozporządzenia nr 44/2001 (zob. podobnie wyrok TNT Express Nederland, C-533/08, EU:C:2010:243, pkt 48, 51).

44 Z całości powyższych rozważań wynika, że na przedstawione pytania należy odpowiedzieć, iż rozporządzenie nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że nie stoi ono na przeszkodzie temu, aby sąd państwa członkowskiego uznał i wykonał orzeczenie arbitrażowe zakazujące stronie występowania z określonymi żądaniami przed sądem tego państwa członkowskiego bądź odmówił jego uznania i wykonania, ponieważ rozporządzenie to nie reguluje kwestii uznawania i wykonywania w państwie członkowskim orzeczenia arbitrażowego wydanego przez sąd polubowny w innym państwie członkowskim.

W przedmiocie kosztów

45 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

Rozporządzenie Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych należy interpretować w ten sposób, że nie stoi ono na przeszkodzie temu, aby sąd państwa członkowskiego uznał i wykonał orzeczenie arbitrażowe zakazujące stronie występowania z określonymi żądaniami przed sądem tego państwa członkowskiego bądź odmówił jego uznania i wykonania, ponieważ rozporządzenie to nie reguluje kwestii uznawania i wykonywania w państwie członkowskim orzeczenia arbitrażowego wydanego przez sąd polubowny w innym państwie członkowskim.

Podpisy